

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาชนิดหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational research) เพื่อศึกษาถึงการพึงพา อัตมโนทัศน์ และความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การพึ่งพา กับอัตมโนทัศน์ การพึ่งพา กับความพึงพอใจในชีวิต และอัตมโนทัศน์ กับความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองที่มา รับการรักษาในคลินิกอายุรกรรมประสาท งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและฉุกเฉิน โรงพยาบาล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ.2543 ถึงเดือน มิถุนายน พ.ศ. 2543 จำนวน 70 ราย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) และกำหนดคุณสมบัติดังนี้ คือ 1) เป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป 2) เป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ไม่มีปัญหาเรื่องการรับรู้ โดยผ่านการประเมินด้วยแบบ Mental Status Questionnaire (MSQ) โดยจะต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 8 คะแนน จาก 10 คะแนน (Kahn, Goldfarb, Pollack, & Peck, 1960) 3) ติดต่อสื่อสารด้วยการพูดรู้เรื่อง 4) ยินดีและให้ความร่วมมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดการพึ่งพา ใช้แบบประเมินสมรรถภาพ ในเชิงปฏิบัติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ดัชนีบาร์เทล เอดีแอล ซึ่งประเมินจาก ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน 10 กิจกรรม และดัชนีจุฬาเอดีแอล ซึ่งประเมินจากความสามารถ ในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการดำรงชีวิต 5 กิจกรรม ส่วนที่ 3 แบบวัดอัตมโนทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดอัตมโนทัศน์ (The Self-concept Scal) ของลี (Li, 1998) มีจำนวน 46 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนที่ 4 เป็นแบบวัดความพึงพอใจในชีวิต โดยแบบวัดขั้นบันไดของการประเมินความพึงพอใจในชีวิตของแคนทริล (Cantril, 1965 cited in Mckeehan, Cowling & Wykle, 1986) มีจำนวน 1 ข้อ ผู้วิจัยทดสอบเครื่องมือโดยหาความ

เที่ยงตรงของแบบวัดอัตมโนทัศน์ โดยวิธีคำนวณหาความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ (interrater agreement) และดัชนีความตรงตามเนื้อหา ได้เท่ากับ 0.96 ทั้งสองวิธี และหาความเชื่อมั่นของแบบวัดการพึงพา แบบวัดอัตมโนทัศน์ โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 และ .82 ตามลำดับ หาความเชื่อมั่นของแบบวัดความพึงพอใจในชีวิต โดยวิธีการทดสอบซ้ำ (test-retest) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองมีการพึงพาอยู่ในระดับพึงพาเล็กน้อย
2. ผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองมีอัตมโนทัศน์ในทางบวก
3. ผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองมีความพึงพอใจในชีวิตอยู่ในระดับสูง
4. การพึงพามีความสัมพันธ์ทางลบกับอัตมโนทัศน์ของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือการพึงพาที่เพิ่มขึ้นมีผลทำให้อัตมโนทัศน์ของผู้ป่วยเป็นไปในทางลบ
5. การพึงพามีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ การพึงพาที่เพิ่มขึ้นมีผลทำให้ความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยลดลง
6. อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ อัตมโนทัศน์ทางบวกที่เพิ่มขึ้น จะทำให้ความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพยาบาลและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในทีมสุขภาพ ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิตแก่ผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง
2. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองโดยการส่งเสริมอัตมโนทัศน์ทางบวก

3. เป็นแนวทางในการปรับปรุงและจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษาพยาบาล เกี่ยวกับแนวคิดการพึ่งพา อัตมโนทัศน์ และความพึงพอใจในชีวิต

การนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

พยาบาลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง ควรวางแผนการส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยให้ดีขึ้นโดยการสนับสนุนให้ผู้ป่วยมีศักยภาพสูงสุดเพื่อทดแทนสิ่งที่สูญเสียไป โดยเริ่มการฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วยให้เร็วที่สุด ส่งเสริมให้ผู้ป่วยช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด รวมถึงส่งเสริมอัตมโนทัศน์ของผู้ป่วยให้เป็นไปในทางบวก โดยมุ่งให้ผู้ป่วยพยายามเข้าใจและยอมรับสภาพของตนเองและควรแสดงออกให้ผู้ป่วยทราบว่าพยาบาลเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้ป่วย ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือหรือให้การพยาบาลด้วยความนุ่มนวล ตลอดจนให้ข้อมูล คำปรึกษา คำแนะนำ ต่างๆเกี่ยวกับโรค ซึ่งแนวทางในการปฏิบัติแก่ผู้ป่วยเพื่อนำไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมต่อผู้ป่วยและครอบครัวต่อไป

ด้านการบริหารการพยาบาล

ผู้บริหารทางการพยาบาลสามารถกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง โดยส่งเสริมอัตมโนทัศน์ และส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ป่วยโดยจัดให้พยาบาลประจำการได้รับการฟื้นฟูความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลเพื่อส่งเสริมอัตมโนทัศน์ ทั้งนี้เพราะพยาบาลประจำการจะต้องทำหน้าที่ดูแลและประสานงานให้ผู้ป่วยได้ปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

ด้านการศึกษาการพยาบาล

ผู้สอนสามารถสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมอง ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันหรือการ

พึงพา และอัตมโนทัศน์ ในกระบวนการพยาบาลผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจใน ความรู้พื้นฐานดังกล่าวเพิ่มขึ้น

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในผู้ป่วยสูงอายุโรคหลอดเลือดสมองที่มารับ บริการในคลินิกอายุรกรรมประสาท งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่เท่านั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่สามารถนำไปอ้างอิงถึงกลุ่มประชากรผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมองทั่วไปได้

2. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีความจำกัดด้านเวลาทำให้ไม่สามารถศึกษาติดตามผู้ป่วยตั้งแต่เริ่มเกิดอาการจนถึงระยะที่อาการของโรคคงที่ การศึกษาเชิงตัดขวางครั้งนี้จึงอาจทำให้ ข้อมูลบางส่วนที่ได้ไม่ครอบคลุมเท่ากับการศึกษาระยะยาว เช่น ความรุนแรงของโรคหรือพยาธิสภาพของโรค ระยะเวลาการเป็นโรคหลอดเลือดสมองที่อาจมีผลต่ออัตมโนทัศน์หรือความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ

1. ควรมีการศึกษาในระยะยาว โดยติดตามผู้ป่วยในกลุ่มเดียวกัน โดยแบ่งระยะเป็น 0-3 เดือน, 4-6 เดือน, หลังจาก 6 เดือนผ่านไป เพื่อให้ได้ทราบว่า ระยะเวลาของการเป็นโรคหลอดเลือดสมองที่เปลี่ยนไปจะมีผลทำให้การพึงพา อัตมโนทัศน์และความพึงพอใจในชีวิตของผู้ป่วยสูงอายุเปลี่ยนแปลงหรือไม่

2. ควรมีการศึกษาซ้ำในสถานที่อื่นๆ ที่มีลักษณะต่างกัน เช่น ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ความเป็นอยู่หรือสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เพื่อให้มีความหลากหลายและให้ผลการศึกษานำไปอ้างอิงถึงประชากรกว้างขวางยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษานาประสิทธิผลของการส่งเสริมความพึงพอใจในชีวิตให้กับผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดสมองโดยการสร้างอัตมโนทัศน์ทางบวก